

Preek 1^e Kerstdag 2017

Lieve Gemeente,

We hebben het lied gezongen: Vanwaar zijt Gij gekomen.
Een nog niet zo heel oud Kerstlied op de wijs van “Er is een roos ontsproten”.

Dat laatste lied “Er is een roos ontsproten” is gebaseerd op de profetie van Jesaja, zoals we die zopas gelezen hebben:

*1Zoals uit een oude, omgehakte boom
een kleine, nieuwe tak kan groeien,
zo zal uit de oude familie van David
een nieuwe koning komen.*

Jesaja spreekt deze profetie uit op het moment dat het slecht gaat met het volk Israël.

Het leger van Assyrië is vlakbij en is uiterst bedreigend voor dit kleine landje.

En op het volk zelf valt er ook van alles aan te merken.

En juist op dit moment zegt Jesaja dat de ondergang nabij is, maar ook de redding.

Zoals het dan meestal gaat willen de mensen het eerste, van de ondergang, niet horen en het tweede van de redding, willen ze niet geloven.

Het is daarom ook geen wonder dat Jesaja opzag tegen zijn roeping als profeet.

Je doet het toch altijd fout en men gelooft je niet.

Een lastige klus.

Maar hij had een visioen, we hebben het gelezen in hoofdstuk 11:

Het lijkt op dit moment uitzichtloos, maar er komt nieuw leven.

Ook al zie je er nog helemaal niks van, het gaat veranderen.

En dit past precies bij het Kerstfeest: het is midden in de winter, het is donker en koud en buiten in de tuin lijkt alles dood te zijn, maar het zal weer licht worden en alles zal weer gaan groeien en tot bloei komen.

4 dagen geleden was het de kortste dag en de langste nacht, heel donker dus, maar het houdt ook in dat het licht er weer aan komt.

En dan dit lied “Vanwaar zijt Gij gekomen”, een lied van Huub Oosterhuis.

Toen ik destijds stage liep in de gemeente van Den Dolder wilde ik het laten zingen, maar mijn begeleider, de predikant daar, had er bezwaar tegen omdat er staat: “Een nieuwe God zijt Gij.”

“Theologisch onjuist”, zei hij, “want Jezus was helemaal geen nieuwe God. Hij liet God juist zien, zoals God altijd al geweest was, er is geen sprake van een nieuwe God.”

We hebben toen geconcludeerd dat dit lied waarschijnlijk een vroege Oosterhuis was en daarom theologisch nog niet helemaal correct.

Preek 1^e Kerstdag 2017

En we hebben het niet laten zingen, dat dan ook niet.

Vandaag hebben we het wel gezongen, omdat dit lied ook zingt over een visioen, een oud verhaal dat weer nieuwe hoop geeft.

En die nieuwe hoop komt er in de vorm van nieuw leven, een kind dat geboren wordt.

Nu is het bijzondere van dit lied dat het niet zoals andere kerstliederen die we zingen, een gebeurtenis beschrijft die 2000 jaar geleden heeft plaatsgevonden.

Maar dat het zingt over ons, over u en mij.

Het is dus heel actueel wat hier gebeurt.

Kerstmis gebeurt nu en het gebeurt met ons.

In het begin, bij die eerste regels is dat nog niet zo duidelijk.

Want het lied begint gewoon met een vraag: waar kom je vandaan?

Wij wisten van niks.

Dat zou nog kunnen gaan over toen en daar.

Maar dan komt het dichterbij: 'in onze stoutste dromen was God nooit hier en nu.'

En dat herkennen we wel.

Er wordt wel heel mooi gezongen met Kerst, gisteravond en vanochtend, maar er is geen engelenkoor.

Ook is God niet te horen en merk je er weinig van op de manier zoals dat in de oude Bijbelverhalen beschreven wordt.

Daar hoor je over God die spreekt en over God die wonderen doet.

In het Oude Testament was God dichtbij het volk, in Jeruzalem in de Tempel en in de woestijn in de Tabernakel.

Niet omdat God een plek om te wonen nodig had, maar om de mensen eraan te herinneren dat God in hun midden was.

Het zijn mensen, die zo'n plek voor God nodig hebben.

En wat er in het Nieuwe Testament nu zo anders is, dat is dat God zichtbaar wordt in een mens.

Gods geest was in Jezus en hij heeft laten zien hoe en wie God was.

En aan ons wordt nu doorverteld, doorgegeven in de verhalen over Jezus, hoe God is.

Oude verhalen, we hebben het van 'horen zeggen'.

Een verhaal dat in elke mensentaal wordt verteld, het is bestemd voor de hele wereld en voor alle mensen.

En dit oude verhaal komt heel dichtbij, dicht op de huid want het is verweven met ons levenslot, het is een geleefd verhaal.

Het heeft alles te maken met het leven van mensen en met het lot van mensen.

Het is niet een sprookje of een verhaal dat gaat over iets heel moois, of over iets onbereikbaars, waar we alleen van kunnen dromen.

Preek 1^e Kerstdag 2017

Het verhaal van God komt heel dichtbij en gaat over het leven van mensen, over ons leven met alle mooie en slechte dingen die daarin zijn. Het lied zegt dat ons leven en ons levenslot met Gods geluk verweven is.

Ik denk dat dit betekent dat ons leven nauw verbonden is met God.

Of anders gezegd: Gods geluk hangt af van wat wij ervan bakken.

En ik denk dat het daarbij om twee dingen gaat:

allereerst gaat het om ons antwoord.

Er gebeurt van alles om ons heen.

Dingen waar we vaak niets aan kunnen doen, die ons overkomen.

En het gaat dan om de vraag wat we antwoorden.

Wat is ons antwoord op alles wat ons overkomt?

Hoe doen we, hoe gaan we ermee om en hoe gaan we met elkaar om?

Is daarin iets van God te zien of alleen iets van onszelf?

En het andere zijn de dingen die ons in het leven overkomen zoals ziekte en het verlies van dierbaren.

De dingen die we moeten dragen in ons bestaan, ons levenslot.

Die beide, ons antwoord en datgene dat het leven ons toebedeelt hebben te maken met Gods geluk.

En wij kunnen God daarin zien, in al het goede en mooie dat er met en in ons gebeurt en in alle kracht en steun die we ervaren wanneer het niet goed gaat in ons leven.

Maar we kunnen God in ons leven ook verdonkeremanen, ontkennen, niet opmerken, niet laten zien in de wereld.

Dat is de donkere kant van ons leven, de schaduwkant.

Die zie je tevoorschijn komen in het 3e couplet: God raakt in ons verloren en wij durven hem niet aan.

Want er gaat natuurlijk wel een appèl van uit van die komst van God in ons bestaan.

Soms kunnen we die niet aan, of durven we niet, dan is het teveel en raakt het in ons verloren, raken we het kwijt.

Dan horen we die stem niet, die oproep in ons zelf tot een ander leven en dat het anders kan.

Het gaat over onze onmacht, we weten dan niet dat het anders zou kunnen of het is te moeilijk en durven we het niet aan.

Het heeft alles te maken met ons antwoord op wat er om ons heen gebeurt.

Met Kerst vieren we de komst van God in ons bestaan.

Gods naam is verbonden aan het kind dat geboren is en die moet sterven.

Dat is het levenslot van alle mensen en ook dat levenslot is verweven met Gods geluk.

Preek 1^e Kerstdag 2017

Daarom gaat het met Kerstmis niet alleen over een kind dat eens geboren is, maar het gaat ook over ons en over ons leven.

Zoals het gedicht dat we gelezen hebben zei:

*Het gaat niet om een kerstkind,
maar om de werkelijkheid
die in dat kind verscholen zit.
Om leven gaat het,
nieuw en ander leven
dat in de praktijk van mensen,
opnieuw geboren –
zichtbaar wordt.*

Amen